

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztas ipart!”

Visul meseriaşilor de Crăciunul anului 1936

De: IULIU REINHART

Dintre amintirile mele din tinereţe, cel mai frumos a fost, când muzica regimentului arădan No. 33, a cântat în grădina din faţa străzii Meşianu de azi, frumoasa piesă muzicală „Visul rezervistului”. Publicul asculta în tăcere, înduioşat cântecul rezervistului, care începând cu stîngerea, conduce rezervistul în mijlocul familiei, că la urmă să se deştepte pe patul din cazarmă. Mulţimea a fost înduioşată de visul frumos, exprimat prin muzică şi urmat de realitatea crudă cu care se sfârşeste la deşteptare.

Noi, meseriaşii mai în vîrstă avem de obicei visuri frumoase, despre viitorul industriaşilor, care ne aduce prosperitatea, ne scapă de griji. Despre timpul când viaţa meseriaşului va fi din nou frumoasă şi comenziile ne vor veni din nou în abundenţă pe preţuri pe lângă cari vom avea câştig, clienţii vor plăti punctual contravaloarea muncii noastre, şi vom putea alcătui lucruri mai frumoase, mai bune, vom pune toţ sufletul nostru în muncă magistrală. Chiria, impozitul, taxele multiple, nu vor fi grele, căci ajunge din câştigul mare; va ajunge în afară de cele mai necesare şi pentru cultură, distracţie, ba chiar şi pentru vizitarea câte unei expoziţii, poate şi pentru o călătorie prin străinătate. Vom avea posibilitatea să studiam noi moduri de fabricaţie şi să ţinem pas fără greutate, liber, cu mersul timpului.

În timpurile de azi au o actualitate deosebită visurile. Este Crăciun; Natura doarme deasemenea; nopţile sunt lungi, zilele scurte; avem timp îndeauns pentru a duce gândul viitorului mai bun.

E curios faptul că, deslegarea cea mai simplă, drumul cel mai scurt sunt alese foarte rar. De cele mai multe ori credem drumul greu de mers, obositor, ca mai uşor de parcurs, care ne duce mai repede la ţintă. Experienţa veacurilor nu ne a învăţat încă, că meseriaşii au fost numai atunci stimaţi, meseria a fost numai atunci înfloritoare, când nu lucrau unul contra altuia, când sprijinindu-se unul pe altul, prin colaborare înţeleaptă au căutat să-şi apere interesele comune.

Din nefericire, nu am învăţat nimic din experienţa veacurilor. Fiecare îşi caută mântuirea singur, părăsit, în lupta grea a vieţii de azi. Se urăsc uni pe alţii, fiecare caută să-şi răpună concurenţii cu orice preţ, chiar şi cu periclitarea existenţei sale proprii caută să nimicească pe celălalt, care după credinţa sa îi stă în cale. Dacă astfel stă situaţia în sânul unei singure pătri sociale, la ce ne putem aştepta din partea celorlalte. Lupta e crâncenă şi aici. Reprezentantii diferitelor pătri sociale se înfruntă mereu. Agricultorii se agită contra meseriaşilor şi comercianţilor, intelectualii contra meseriaşilor, comercianţilor şi muncitorilor, iar muncitorii prin propagarea de idei socialiste aşteaptă dela răsturnarea întregii structuri economice viitorul mai bun şi un traiu mai uşor.

Cu toţi ştim şi vedem, că nu e bine aşa, totuşi continuăm lupta crâncenă, nimicind şi înghiţind unul pe altul, că la urmă să ajungem la soarta leilor din basme, cari sîrînd unul la altul s-au mîncat până ce numai coada le a rămas pe câmpul de luptă.

Dacă nu vrem să împărtaşim soarta leilor din poveste, trebuie să ne regîndim la timp. Trebuie să ne dăm seama că dacă am atîns la aceiaşi soartă,

căci Dumnezeu ne a pus să muncim ca meseriaş, trebuie să fim uniţi. Nu vom putea face faţă greutăţilor vieţii dacă nu suntem solidari, căci reprezentăm o forţă mult mai mare, dacă toţi meseriaşii ne unim şi ne apărăm uniţi interesele comune, decât dacă fiecare aparte va încerca să lupte contra intereselor multiple, contrarii intereselor noastre şi ne pierdem forţele în lupta contra fraţilor noştri meseriaşi, pe cari îi urăm ca concurenţii noştri.

Ce să facem deci, să ne ajungem scopul cât mai curînd? În primul rînd trebuie să arătăm că interesele comune ne leagă strîns, fiecare meseriaş trebuie să simte că, colegul-său meseriaş luptă pentru aceleaşi idealuri pentru aceleaşi scopuri, ca şi dînsul, deci trebuie să-l sprijine în munca sa, simţul solidarităţii trebuie propagat între meseriaşii, căci este unica cale de organizare a meseriaşilor.

Cea mai gravă eroare este de a face diferenţă

între meseriaşii minoritari şi majoritari. Nu e logic, să deosebim meseriaşii, care îşi câştigă cu aceeaşi muncă grea pâinea, pe motivul că se roagă la Dumnezeu în altă biserică decât noi. O gravă eroare este şi evidenţierea contrastului dintre meseriaşul avut şi cel sărac, dintre cel bătrîn şi cel tânăr. Evident că nu există doi oameni care să semene unul cu altul, însă e mare greşală să ne certăm că unul sau altul munceşte mai mult sau mai puţin pentru acelaşi fel, căci fiecare va lucra după capacitatea şi posibilităţile sale. Să sprijinim cel slab, să fie tare, se ajutam cel căzut, să devină din nou un luptător, căci dacă suntem mulţi, vom realiza scopul propus mult mai uşor.

Nu numai viaţa economică are legile ei intangibile, ci şi viaţa noastră morală. Aceste două nu se opun una celeilalte. Menirea noastră a meseriaşilor, care va fi mai bine educată, va avea experienţe mai bune şi în posesia virtuţilor sale va putea înfrunta mai bine greutăţile vieţii, căci nu va sta singuratec, ci va şti la spatele său puterea masei meseriaşilor, care îl va sprijini şi îl va ajuta la nevoie.

Sunetul clopotelor de Crăciun să ne facă atent pe toţi, că de sărbătoarea Iubirei să ne resimţim cu toţii. Să făgăduim, că ne vom uni în iubire către Mîntuitorul, azi şi întotdeauna, până ce visul meseriaşilor se va realiza.

IPAROS ÁLMOK 1936 KARÁCSONYÁN

Írta: REINHART GYULA

Ifjúkori emlékeim egyik legszebbike, amikor az aradi 33-ak gyalogezred zenekara a mai Meşianu ucca sarkán elterpeszkedő nagy kerthelyiségben eljátszotta, nem tudom már melyik zeneszerző gyönyörű művét, a „Rezervista álma” című dalművet. Néma csendben, meghatóttan hallgatta végig a közönség az igazán szívbemarkoló zenei művet, amely a takarodóval kezdődik; azután elkiséri a tartalékost a családja körébe, hogy végül felébredjen és ott találja magát a kemény katonai pricosen. A katonazenekart körülvevő sokaságot is mélyen meghatótta a zené örökszép eszközeivel kifejezett csodálatos álom és a rideg valóság, amellyel az ébredés kor befejeződik.

Mi, idősebb iparosok is szoktunk ilyen szép álmokat álmodni. Az iparosság jövőjéről, amely jólétet, boldogulást hoz majd ránk. Arról az időről, amikor ismét szép és gond nélküli lesz az iparos élete, amikor bőségesen hullnak újra önlünkbe olyan áruk mellett, hogy keresni is lehessen, a rendelések, a rendelők pontosan fizetik a munka árát és módunk nyílik szebbet, jobbat alkotni; beledolgozni egész lelkiünket a munkába, igazi mesterműveket állítani elő. Házbér, adó és a sok taxa már nem lesz teher, mert futja a bőséges keresetből; jut az elsőrendű szükségleteken felül kulturára, szórakozásra; talán még kiállítások látogatására, sőt külföldi utazásra is. Módunk nyílik, hogy új eljárások bevezetésére megfelelő tapasztalatokat gyűjtünk és gatlás nélkül, szabadon, folytonosan haladjunk a korrall.

Nem véletlen dolog, hogy ünnepi cikkem bevezető részében az ifjúkor és az öregkor álmairól beszéltem. Bizonyos tekintetben ezekben a napokban különösen aktuálisak az álmok. Karácsony van: a

természet maga is mély álomba merült; hosszúak az éjszakák, rövidek a nappalok; jut bőven idő a szebb jövő kitervezésére, sőt arra is, hogyan lehetne a szép terveket valóra váltani.

Csodálatos dolog, hogy a legegyszerűbb megoldást és a legegyszerűbb utat a legritkábban választjuk. Rendesen a nehezebben járhatót, a fáradságosat hiszük könnyebbnek és a leggyorsabban célra vezetőnek. Pedig évszázados tapasztalatok rávezethettek volna, hogy az iparosságnak csak akkor volt becsülete és jóléte, amikor nem egymás ellen, hanem egymást támogatva, együtt dolgozva, egyetemlegesen igyekezett érdekeit megvédeni.

Sajnos, nem fordítottunk javunkra évszázados tapasztalataiból semmit. Mindenünkön önmagára utalva, egymagában vivja a mai keserves világban az élet nehéz küzdelmeit. Gyűlölet tölti el a mai embert mindenkiel szemben. Irigységtől elvakulva ront neki versenytársainak; minden áron, sokszor saját létalapja feláldozásával igyekeznek letörni azt, aki véleménye szerint utjába áll. Ha ez a helyzet az egyes társadalmi rétegeken belül, várhatunk-e jóviszonyt a különböző társadalmi rétegek között? Adáz tülekedés van ezen a téren is. A társadalmi osztályok egymás ellen vonulnak és állandóan vivják elkeseredett küzdelmüket egymás letiprása végett. A mezőgazdák az iparos és kereskedő osztályok ellen uszítanak, a lateiner osztály az iparos, kereskedő és munkás ellen, míg a munkás-osztály szélsőséges elvek hangoztatásával az egész gazdasági rendszer felborításától várja szebb jövőjét és nagyobb boldogulását.

Mindnyájan tudjuk és látjuk, hogy ez nincsen jól így, mégis folytatjuk a harcot, eltiporva és fel

Több mint ezer tag vett részt a Cluj-kolozsvári csizmadiák temetkezési egyletének közgyűlésén

Impozáns közgyűlés keretében zajlott le vasárnap délelőtt a Cluj-kolozsvári Nyitltéri Csizmadiák és Kisiparosok Temetkezési Egyletének alapszabálymódosító gyűlése az építőmunkások otthonában. A teremben több, mint ezer tag gyűlt össze Székely József elnök megnyitóját követően az új alapszabályok felolvasásához fogtak, melyeket a közgyűlés egyhangú határozattal fogadott el.

Az egyletnek ezeröttszáz tagja van, saját székháza, 32 tagu zenekara és dalköre. Ujabban egy agmenház felállításának tervét is tervbe vették. A tagokat elhalálozás esetén tízezer lejjel segítik, a temetésre pedig kivonul a zenekar és a dalárda. Hogy ez az egylet ilyen eredményesen működik, ez első sorban is Székely József elnök érdeme, aki évek hosszú során át kifejtett munkájával teremtette meg és tette naggyá az egyesületet. Természetesen a munkában a választmány is részt vett és Székelyt mindenben támogatta. A közgyűlésen a zenekar és a dalkör is szerepelt néhány szám előadásával Rebecsek Rudolf és Rezik Károly karnagyok vezénylete mellett.

A közgyűlés Székely elnököt érdemeinek elismerése fejében örökös ügyvezető elnöknek választotta meg.

KERESZTELESI JÁRVÁNY.

A névkeresztelesi láz a pesti színházakból átcsoportolt az aradi polgári társaságokba is. A társaság egyik idősebb szépségét elnevezték Lilian Herwardtnak.

Allandó áremelkedések a nemzetközi benzínpiaccon.

Hónapok óta tart nemzetközi viszonylatban az ásványolajtermékekben megnyilvánuló erős kereslet. Erre vezethető vissza, hogy az ásványolajtermékek árai Európa összes fogyasztó országában emelkednek. Legutóbb Ausztria, Németország, Csehszlovákia, Jugoszlávia emelte fel az ásványolajtermékek árát és a jelek arra mutatnak, hogy a keresletnek további áremelkedés lesz a következménye. Romániában a nyár dereka óta érvényre jutott áremelkedések métermázsásként petróleumnál csaknem 120, gázolajnál 60, benzinnél 45 leit tesznek ki.

KALKULATION

„Wie hoch schätzen Sie die Stiefel, die man Ihnen gestohlen hat?”

„Zwanzig Schilling haben sie neu gekostet, dann habe ich sie einmal doppeln lassen um sechs Schilling, macht also zusammen sechsundzwanzig!”

Ujabb elvi jelentőségű döntés konverziós ügyben.

A semmitűszék elvi jelentőségű döntést hozott konverziós ügyben. Az eddigi joggyakorlat szerint a konverziós törvény kedvezményeire jogosultak — a jogi személyiségeken kívül — csak azok a fizikai személyek voltak, akik a konverziós törvény feltételeit teljesítették.

A semmitűszék második szekciója 1291/24. VI. 1936 dos. 6971—936. számú döntésében most kimondta, hogy a jelzálogos adós élvezheti a konverziós törvény kedvezményeit még abban az esetben is, ha nem az adós személyileg vette fel a jelzálogot.

CSALADI TANÁCSKOZÁS.

— Képzeld, a Mórica azt mondja, hogy 8 is rangon alul fog nőülni.

— Na, sag schon, ezért még nem fog alkotmányválság kitörni Palesztinában.

Tíz százalékkal emelkedett a panell ára.

Az ország két panell és enyvezett lemezgyára tíz százalékkal emelte árait. A nagyarányú drágulást, ha figyelembe vesszük, hogy a bérmozgalmak a munkadíjakat is megdrágították, minden valószínűség szerint rövidesen követi a butorárak drágulása is.

Panaszok lavinája a betegsegélyző ellen a Cluj-kolozsvári munkakamara igazgatótanácsi ülésén

Memorandumot intéz a panaszok ügyében illetékes helyre a Cluj-kolozsvári munkakamara.

Még mindig nem döntötték el, kifizeti-e a munkakamara a Cluj-kolozsvári ipartestületi székház adósságait

A Cluj-kolozsvári munkakamara vasárnap délelőtt 10 órakor a volt ipartestület székházában igazgatótanácsi ülést tartott. A Chirila Victor dr. elnök elnöklése alatt megtartott igazgatótanácsi ülésen teljes számban vettek részt a helyi és vidéki tanácsosok és az aktuális ügyeket vitatták meg.

Mint rendszeren, most is a jelenlegi betegkezelési rendszer ellen súlyos kifakadások hangzottak el. Bessa Bistrița-besztercei iparos tanácsos rámutatott arra a tarthatatlan állapotra, hogy az ipari munkások betegségének első hetét még mindig az iparosoknak kell megfizetniük. Előfordult már több olyan eset is, — mondotta, — hogy egy munkás több iparosnál való munkavállalás alkalmával beteget jelentett és az illető iparosok kénytelenek voltak az esedékes kezelési költséget és tápdíjat a munkásnak megfizetni. A sérelem annál súlyosabb, mert a Targu-Mures marosvásárhelyi munkásbiztosító igazgatósága kimondta, hogy a betegség első hetét a munkaadónak kell ugyan megfizetni, de ha más munkaadónál is megbetegszik a munkás, ennek költségei már a betegsegélyzőt terhelik.

Az iparos kiküldöttek felszólalásához csatlakoztak a munkás kiküldöttek is, akik szavá tették, hogy például a Cluj-kolozsvári betegsegélyzőben járványos időkben is 30—40 beteg zsúfolódik össze egy alig pár négyzetméter területű városzobában, ahol egymástól megkaphatják a fertőző betegségeket. Súlyos panaszok hangzottak el amiatt is, hogy a szűk szobák az adminisztratív kiszolgálást lehetetlenné teszik és hogy a betegsegélyző gyógyszerárában nincsenek a modern orvosi tudomány által előírt és megkövetelt gyógyszerek s az orvosok hiába rendelkeznek olyan speciális gyógyszerekkel, amelyek az orvosi gyakorlatban már régen beváltak és egyes betegségeknek ugyeszólván nélkülözhetetlenek, mert nem tudják azokat kiszolgáltatni, sőt még fel sem szabad a receptre írni.

A betegsegélyző — mondották a munkásmegbízottak — rengeteg összeget szed a tagoktól. Mint a leghatalmasabb és legnagyobb országos népjóléti intézménynek az lenne kötelessége, hogy ezt az összeget kizárólag a tagok betegségének gyógyítására és egészségének helyreállítására használja fel.

Az igazgatótanács ülése az előadott felszólalások alapján a közeli napokban emlékiratot terjeszt a munkaügyi miniszter elé, amelyben a betegsegélyző igazgatási és betegkezelési módszerének megváltoztatását fogja kérni.

Szóba került az igazgatótanácsi ülésen az ipartestületi székházat terhelő adósságok rendezésének kérdése is. Bár a tárgysorozatnak ez volt a legfontosabb pontja, az ipari osztály tagjai között a rendezés módját illetőleg nem volt egységes felfogás és ezért érdemi határozatot nem hoztak, hanem a kérdés tanulmányozására bizottságot küldtek ki.

Consiliul Secției meseriaşilor din Camera de Muncă din Arad va sta la dispoziția meseriaşilor cu sfatul și sprijinul lor

Secția meseriaşilor din Camera de Muncă din Arad va ține în fiecare Duminecă, la orele 10 a. m. în sala prezidențială a fostei Corporațiunii a Meseriaşilor din Bul. Carol No. 48. câte o ședință cu participarea consiliului acestei Secții. La aceste ședințe vor primi și invita toți meseriaşii arădeni și din provincie, care au vre-o plângere sau dorință. Președinția și consilierii vor da la aceste ședințe toate

informațiunile necesare în chestiunile industriale.

Meseriaşi arădeni și din provincie să se adreseze cu toată încrederea cu orice chestiune consiliului Secției meseriaşilor din Camera de Muncă, care le stă la dispoziție cu cea mai mare bunăvoință. Arad, la 18 Decembrie 1936.

Felér L. Stefan
Preș. Secției Meseriaşilor.

Tanácsi engedély nélkül tilos beköltözni az új házakba Cluj-Kolozsváron

Lapunk más helyén közöltük, hogy a Cluj-kolozsvár város mérnöki hivatala és Poruțiu egyetemi tanár között hónapok óta folyó háboruságból a bírósági döntés alapján az építető egyetemi tanár került ki győztesen. Az ítélet általános örömet keltett, mert, aki ma, a mostani magas árak és nehéz viszonyok között épített, nem büntetést, hanem jutalmat érdemel.

A Cluj-kolozsvári városi tanács azonban nem enged a negyvennyolcból. A városi mérnöki hivatal

előterjesztésére megváltoztatta az építési szabályrendelet 231. szakaszát azért, mert az utóbbi időben lakhatási engedély nélkül költöztek be az új épületekbe. A módosított szabályrendelet így szól:

Uj, vagy átalakított épületekbe a munkálatok teljes befejezése előtt és addig, míg a mérnöki hivatal előterjesztésére a városi tanács a lakhatási engedélyt meg nem adja, nem lehet beköltözni. Az épületeket csak az építési engedélyben körülírt célokra lehet felhasználni.

5000 leitől 20.000 lejig birságoltak 15 Cluj-kolozsvári sütőiparost, mert néhány dekával több volt a kenyérük, mint amennyibe eladták

A gabonaértékesítési hivatalnak a sütőiparosokra vonatkozó drákói szigorú rendelkezéseit, melyek állandóan börtönnel fenyegetik a sütőiparosokat, már ismertettük. Jeleztük, hogy a szigorú rendelkezéseket betartani majdnem lehetetlenség. Ez a helyzet be is következett. Néhány nap óta a gabonaértékesítési hivatal ellenőrei razzikiákat tartottak a Cluj-kolozsvári sütőipari üzemekben s ennek a vendégeskedésnek következménye az, hogy 15 Cluj-kolozsvári sütőiparost 5.000 leitől 20.000 lejig terjedő pénzbüntetéssel birságoltak meg, mert kenyérük néhány dekával nehezebb volt az előírt mennyiségnél.

Érthetetlennek tartjuk ezeket a büntetéseket, mert hisz a közönség ezáltal mit sem károsodik. A fogyasztó csak annyit fizet, amennyi a kenyér súlya. Egy banival sem többet. Miért büntetik tehát a pékekét? Egyébként ebben az ügyben nem az ellenőrök, hanem a törvényszék mondja ki az utolsó szót.

Megtisztelték Dicső bácsit . . .

A Sighet-Mármaroszigeten megjelent „Iza” című lapból vesszük át alábbi érdekes és megszívlelendő sorokat:

Dicső bácsi képe, amelynek egy fogásra akasztva végig kellett szenvednie azt a torturát, amíg az Iparos Otthon szobáit egy hombórrá alakították át, végre az öt megillető helyre, a tanácskozó szoba falára került. A vakolatportól szürkés-fehérré színtelenedett értékes olajfestményt; a söntés pohártörő ruhájával annak rendje és módja szerint lepucolták, eltávolították a spárgát is, amellyel eddig féloldalt csüngött a hormérő fogasán s minden fölöleges ceremónia mellőzésével a borkezelő falakasztotta a tanácsszoba falára, ahonnan most már szegény Dicső bácsi, az Otthon megalapítója, képleleplezésének tizedik évfordulóján reménytelen szomorúsággal hallgathatja azokat a meddő tanácskozásokat és üres frázisokat, amelyekhez az ő tisztos iparos jellege és becsületos őszintesége életében soha sem volt hozzátartozó.

Mi leróttuk vele szemben a kegyelet adóját, amikor nem nyugodtunk addig, míg a szép és nemes dolgok iránt érzéketlen emberek figyelmét föl nem hívtuk a kegyeletstértésre. Nem fáj a harag és a hátunk mögötti intrika, amely bennünket azért ér, amiért emberi és ujságírói kötelességünket teljesítettük. Mi megtettük a kötelességünket, most már azokon a sor, — hogy legalább a most élő iparossággal szemben teljesítsék kötelességüket, — akiknek nincs érzékük ahhoz, hogy a kötelesség teljesítéséből lelkiismereti kérdést csináljanak. Nem érint ez mindenkit, csak azokat, akik találva érzik magukat.

FRAUEN.

„Frauen sind doch sonderbare Wesen; manchmal haben sie drei Füße.“

„Aber Unsinn!“

„Doch. Zwei kleine Füße, auf denen sie gehen, und einen sehr grossen, auf dem sie leben!“

Még egyszer Zaharoff.

Zaharoff a befolyásos tisztviselő szobájában véletlenül a mennyezetre néz, melyen egy teljesen értéketlen, csunya csillár függ. Elragadtatva kiált fel:

— Milyen pompás darab!

A tisztviselő azt gondolja magában, milyen izléseken bolond ez a Zaharoff. Zaharoff azonban folytatja:

— Szenvédélyesen gyűjtöm az ilyen csillárokat, műismerő vagyok s szép gyűjteményem van. Ezért a csillárért hajlandó vagyok — s itt következik egy öt, vagy hatjegyű szám — . . . frankot fizetni.

A befolyásos tisztviselő rövid hallgatás után: — Igazán nem tudom, meg tudná-e válni ettől a gyönyörű darabtól, de majd meggondolom a dolgot. Legyen szerencsém holnap.

Zaharoff másnap pontosan megjelent és nem eredménytelenül.

Tiltakoznak Dicsősánmartin-Dicsőszentmártonban a kereskedők és iparosok a téli vásár ellen.

Mozgalom indult Dicio-Dicsőszentmártonban, hogy a kereskedők és iparosok szempontjából rendkívül káros téli kirakodó vásárt a jövőben ne engedélyezzék. Az idej kirakodó vásár is nagy kárt okozott a kereskedőnek és iparosoknak, akik azt is felváltják, hogy a decemberi kirakodóvásárt eredetileg nem is engedélyezték s ebben az időpontban csak állatvásárt tartottak. A kereskedők és iparosok az ügyben küldöttségileg fogják felkeresni a város vezetőségét, hogy a jövőben ne engedélyezzék a téli kirakodó vásárt.

ALDOZATKESZSÉG.

Döcögéknél nagy vacsora van. Vacsora után felült a háziasszonynak, hogy Pöcög hatodszor tölti magának feketekávéját.

—Pöcög ur, — mondta neki boldogult lánykori mosolygásával — maga nagyon szeretheti a feketekávéját.

— Ugyan, — legyintett erre Pöcög, — persze hogy szeretem, máskülönbem nem innék annyi vizet, hogy egy-két csepp feketekávéhoz juthassak.

Miért kincses város Cluj-Kolozsvár?

Irta: HEVESI JÓZSEF.

Évtizedekkel ezelőtt, amikor még fiatalabb voltam, nagy kedvteliséssel tanulmányoztam régi céhládák avult tartalmát. Ifjúi ambícióval feljegyzéseket is eszközöltem a leveles ládák tanulmányozása közben talált érdekesebb adatokról. Ezek közt a feljegyzések közt lapozgatok most és elfog ismét a régi lelkesedés, amelyet „kincses” városunk iparának nagy multjával kapcsolatosan annak idején, évtizedekkel ezelőtt, mikor még fiatalabb voltam, lelkem mélyéig átéreztem.

Miért is nevezték a mai Cluj-Kolozsvárt hajdan „Kincses-Kolozsvár”-nak?

Ha rég letűnt századok fenmaradt adatai között kutatunk, megtudjuk, hogy Ardeal-Erdély ipara a nemzeti királyok és fejedelmek idején, főleg a 14—15 és 16-ik században virágzott a leginkább. Ekkor élte aranykorát Cluj-Kolozsvár ipara . . .

A 14-ik század második felében harminckét iparág működött Cluj-Kolozsvárt, ugyanannyi szervezett céhbe tömörülve. A város lakóinak száma akkor tizenkétezer körül volt. A „mives” iparos céhek a következők voltak: ács, asztalos, csizmadia, kardhüvely és páncélkészítő, fazakas, gombkötő és paszmányos, kerekes, kupás, kard és késműves, köfaragó, kőműves, lakatos, mészáros, molnár, nemezgyártó, nyerges, ötvös, (arany- és ezüstműves), posztósimító, magyar-szabó, szőcs, szíjjártó, szappanfőző és gyerityamártó, sarkantyus, takács, cserzővarga (timár), üstkészítő, tölcéses, gyantározó (mázoló). Minden egyes céhbe 30—150 mester és 60—300 mestertárs (segéd) tartozott. A mesterapródok (tanoncok) száma körülbelül ugyanannyi volt, mint a „mestertársak”-é. Cluj-Kolozsvár mives iparosainak száma tehát 9—10.000 lehetett ezekben az időkben.

A letelepült és szervezetet alkotott céhek közvetlenül a fejedelemtől nyert jogaik és kiváltságaik fejében tartoztak a város védelmét ellátni és azt biztosítani. Ebből a célból a város falait és tornyait

a céhek között felosztották, kötelességülkéké téve, hogy a gondjaikra bizott falak és tornyok jókarban tartásáról is gondoskodjanak. Egyéb közterhet a műves iparosok nem viseltek.

Egyik legrégebbi adat Károly királynak 1322. április 20-án kelt levele, amelyben szigorúan meghagyja az Ardeal-erdélyi vajdának (királyi helytartó), ispánoknak, várnagyoknak, adószedőknek, hogy:

„. . . mivel Coloswar város polgárait és vendégeit (települő iparosok), királyi elődeitől nyert és általa is megerősített kiváltságaikban és szabadságaikban sértetlenül megtartani kívánja, őket az adók, vámok, élelmiszer adása és egyéb fizetményekkel megróni ne merészeljenek, hanem kiváltságuk szerinti állapotukban hagyják őket élni és műveskedni békében, nehogy az általa nekik adott kiváltság és tekintély csorbát szenvedjen”.

1378 június 14-i kelettel Lajos király ad ki oklevelet Coloswar város iparos polgárainak, megerősítve abban előbb élvezett jogaikat. Egy másik kedvezmény-levelelben így szól Lajos király:

„Azon indokból, hogy az erdőn túli Coloswar városát népek sokaságával disziteni szándékozom, azon királyi akaratomat jelentem ki, hogy bármely szabadállapotú magyar, vagy száz mives polgárok oda bémenni akarnának, szabadon bémehessenek és ott királyi védelmünk alatt céhük kötelékében bátorosan műveskedjenek”.

Kiváltságuk volt a „coloswari” miveseknek, hogy bármely faluba, vagy városba, sőt külsőszölgökbe, — Konstantinápolytól Párisig is, — vásárba mehettek, de áruikat elindulásuk előtt a céhmester a látómesterekkel együtt megvizsgálta és csak akkor engedte utjukra őket, ha áruik „becsületesen” voltak elkészítve.

Ilyen viszonyok között nem csoda, ha jólét fakadt a hajdani Ardeal-Erdély fővárosában és a büszke „kincses” megjelöléssel illették „Coloswar” városát.

Arcképes igazolvánnyal köteles magát igazolni január elsejétől minden ellenőrző pénzügyi tisztviselő

Csak a saját területében végezhet ellenőrző tevékenységet minden pénzügyi tisztviselő.

Rendőrnek kell átadni a szélhámosokat és bepanaszolni a pénzügyigazgatónál a tisztviselőt, aki hatáskörét túllépte

A pénzügyminiszter megállapította, hogy a pénzügyi ellenőrző közegek nem töltik be hivatásukat eredményesen és az ellenőrzés vagy a közegek felülvizsgálása címén egyesek túllépjék hatáskörüket és olyan módon használják ki megbízatásukat, hogy az sem a kincstár érdekeinek, sem tekintélyének nem használ. Ennek most úgy kíván a pénzügyminiszterium véget vetni, hogy új ellenőrzési rendszert vezet be. A miniszter szigorúan körülhatárolta a pénzügyi tisztviselők ellenőrzési jogait. A tisztviselők pontos utasítást kapnak, mik a teendőik és milyen körzetben működhetnek. Elrendelte a miniszterium, hogy

a pénzügyi tisztviselők, még a főtisztviselők is,

állandóan hordjanak maguknál fényképes igazoló iratot,

amelyben fel kell tüntetni azt is, hogy a tisztviselő melyik körzetben működik. A közönség figyelmét fel hívják arra, hogy egyik tisztviselő sem működhetik más körzetben, csak abban, amelyikre igazoló irat szól. A tisztviselők

minden hivatali ténykedésük előtt kötelesek az igazolványt bemutatni.

A rendelkezés szerint hivatalos hatalmával él vissza az a tisztviselő, aki kísérletet tesz, hogy más körzetben végezzen ellenőrzést. Kivételet képez az az eset, amikor a tisztviselő különleges megbízatás alapján jár el, amely megbízatást a minisztertől, vagy a pénzügyi vezérfelügyelőtől kapta. De ebben az esetben is köteles a tisztviselő magát igazolni.

Az adózó polgárnak jogában áll minden felvilágosítást megtagadni, ha az a személy, aki magát pénzügyi tisztviselőnek mondja, kivonja magát az igazoltatás alól, vagy ha kitűnik, hogy más körzet tartozik az ellenőrzése alá. Ilyen esetekben a pénzügyminiszterium felhívja a közönséget, hogy értesítse a rendőrséget, ha szélhámosról van szó, vagy pedig értesítse az illetékes pénzügyi hatóságokat, ha egy tisztviselő a hatáskörét akarja túllépni. A pénzügyminiszter reméli, hogy ezzel az új rendelettel sikerül a kincstár tekintélyét helyreállítani és a szélhámosságokat megakadályozni. Az intézkedések január elsején lépnek érvénybe.

LIEBE.

„Gretl, ich liebe dich blödsinnig, wahnsinnig!”
„Heirat' mich lieber, dann kranst du mich ganz vernünftig lieben!”

A román gazdasági élet iránya.

A kitünő Cotaru cikket irt a „Prezentul”-ban a román közgazdaság régi és új irányairól és fejtegetéseit a következő konkluzióval végzi:

„... Ennél már kényesebb az az ellenállás, a mit az ipari kartelek fejtenek ki a belső piac nyomásával szemben, amelynek vásárló képessége a városokra esik. Miután az árakat egy emelt színvonalon tartják fent, a városi lakosság kényszerítve van fogyasztását csökkenteni. Egy bizonyos határvonalon belül a vállalatok haszna az emelt árak következtében nő. Másrészt az általános költségek egyre nagyobbodnak és a haszon eshet annak ellenére, hogy az árak emeltek maradnak. Ez a pillanat, amikor az áraknak kissé alább kell szállaniuk.

Plasztikus példát szolgáltat nekünk ehhez az Autonom Monopol-Pénztár. Pillanatnyilag, ámbár az eladott mennyiségek csökkennek, a haszon emelkedőben van. A jelek mutatkoznak tehát, hogy a fentemlített határvonalhoz közeledünk”.

ELŐRELÁTAS.

Kohn az unokaöccsét szerette volna megházasítani és ezért felkeresett egy házasságközvetítőt.

A házasságközvetítő egy csomó feleség-jelölt képet mutatja meg Kohnnak, aki az egyikben — óriási meglepetésére — a feleségét ismeri meg. Felugrik és hazarohan.

— Szép kis nő vagy, mondhatom, — lámad ró a feleségére — velem élsz házaséletet és közben a fényképed a házasságközvetítőnél található!

— Te csacsi, — feleli erre Kohnné, Unrein Regina — az a kép még abból az időből való, mikor olyan nagyon beteg voltál ...

„Olyan volt, mint a napsugár a sötétben.”

Az Adevurul írja:

Grigore Filipescu beszéde olyan, mint a napsugár a sötétben. Hatását még nem lehet felmérni. Sok akadályba ütköznek a civilizált gondolatok, melyeknek kifejezést adott. Bátor fellépése mégis fontos kezdeményezést jelent. Bár kevés tagja van konzervatív pártjának, de a meggyőződés súlya dönt politikai harcokban. Sokan vannak még, akik nem vették el fejüket az országban. Többen, mint gondoljuk. Filipescu nem szövívárokat keresett, mikor a liberálisizmus igazi értelméről szót. Nem az ő konzervativizmusa képviseli ma a reakciót, hanem azok, akik diktatúrát akarnak. Nem először történik, midőn konzervatív politikus — a demokrácia védelmét szolgálja. „A reakció — mondotta Petre Carp — nem tart lépést a haladással, nem lehet tehát elfogadni. Midőn valaki azt hiszi, hogy egyedül neki van igaza a felfogásán kívül semmi más nem érdekli, műveletlenséget követ el, mert nem képes az emberiség életnyilvánításait megérteni.” Carp negyven évvel előbb mondotta ezt, szavai mégis teljesen ráillenek korunkra. Filipescu a türelmesség hívének vallotta magát. Minden felfogással, megállapítással, bírálatokkal szemben türelmet tanusít s nem pótolja érveit erőszakkal.

EZ AZ ...

Döcögne ugyan szívesen fogadta a fiatal Pöcög széptevését, de semmiféle komolyabb viszonyra nem volt kapható.

— Anygalkám, — mondta neki Pöcög, — én nem tudok maga nélkül élni!

— Kedves Pityu, — felelte az asszony — sajnálom, hogy le kell hűtenem magát, de én tisztességes asszony vagyok. Tovább megyek, az én életem nyitott könyv ...

— Ez az, — csapott le Pöcög — és én úgy imádom a pikáns olvasnivalókat.

Törvények, rendeletek nem tudása nem mentség; tessék olvasni a szaklapokat!

Egy megtörtént eset kapcsán egyik hazai törvényszék többek között a következő indokolást fűzte ítéletéhez:

Egyik vagy másik rendelkezés nemismerése sem kifogás, sem enyhítési alapul nem szolgálhat. Aki a szaklapokban, hetilapokban, vagy napilapokban megjelent törvényes rendelkezésről, figyelmeztetésekről, vagy azoknak magyarázatáról nem szerez tudomást, súlyos mulasztást követ el. Mindenkinél, aki a gazdasági életben tevékenykedik, tudnia kell a kormány és a különböző hatóságok által kibocsátott rendelkezésekről és intézkedésekről.

Birói fórum dönti el, van-e joga az Oradea-nagyvárad munkakamarának a Satumare-szatmári Iparos Otthonhoz

Ardeal-erdélyi iparoskörökben kinos feltűnést keltett az a jogtalan és indokolatlan hajsza, amit Oradea-nagyvárad munkakamara a Satumare-szatmári Iparos Otthon ellen indított.

Az Oradea-nagyvárad munkakamara likvidáló bizottsága ugyanis felszólította a Satumare-szatmári Iparos Otthon vezetését a hatmillió lej értékű ingatlan és a vagyontárgyak átadására. A munkakamara szerint a Satumare-szatmári ipartestület és az Iparos Otthon egyik voltak. Az ipartestület 1919-ben 240 ezer koronát fizetett az Otthon adósságaiba, aminek következtében az Otthon beolvadt az ipartestületbe s 1926-ig együtt dolgoztak. Akkor szétváláltak. A munkakamara erre alapozta követelését,

amit a történetek után birói uton készül érvényesíteni.

A munkaügyi hatóságok állításaival szemben az Iparos Otthon vezetői szerint az Iparos Otthont 1911-ben tisztán a tagok áldozatkészége teremtette meg. Az ipartestület csak 1918-ban alakult, tehát ez eleve kizárja azt, hogy az ipartestület hozzájárult volna az építési költségekhez.

Érthető és indokolt, hogy Satumare-Szatmár iparosága a végéig védi a falánk munkakamarai akcióval szemben az óriási értéket képviselő iparos vagyont. A rövidesen aktuálissá váló birói döntés elé érhetően feszült várakozással tekint Satumare-Szatmár város egész iparosága.

Nem terjeszti ki a kormány a patenta-fixa adórendszer

Canciov pénzügyminiszter alig néhány héttel ezelőtt jelentette ki a bucureşi iparkamara beiktatási ünnepe alkalmával, hogy a kormány a patenta fixa alózási rendszer kiterjesztését határozta el. Ennek a kiterjesztésnek két iránya is lett volna: elsősorban a patenta fixa alapján adózók adóalapját 300 ezer leire emelték volna fel, másodsorban pedig az iparosokra és kézművesekre is alkalmazták volna a patenta fixa adózást.

Ujabb értesítések szerint a pénzügyminiszterium a patenta fixa kiterjesztésétől eltekintett, mi-

vel állítólag meggyőződött volna arról, hogy a kereskedők túlnyomó többsége ma is patenta fixa alapján adózik és így további kiterjesztésre nincsen szükség.

Ugyanakkor azonban tovább tartja magát az a hír, hogy a kormány egyébirányú adóreformját rövidesen keresztülviszi. Eme „reformok” között szerepel első sorban a részvénytársaságok adójának fel- emelése, valamint a fogyasztási és forgalmi illetékek növelése a közpértékek felemelése által.

1-3 százalékos adóemelést jelent az új egészségügyi taxa

Hivatalból fogják megállapítani az új adónemet, de a kivetést meg lehet feleltetni. — Nem felel meg a valóságnak, hogy négyszeres illetéket fizetnek, akik nem adtak be vallomást.

Ez év május 8-án — mint ismeretes — törvény jelent meg, amely az egészségügyi illetékek visszamenőleges hatályu behajtásáról intézkedik. Ez a rendelkezés, amely az egészségügyi törvény alapján épül fel, az iparosok, kereskedők és gyárvállalkozók körében kellemetlen feltűnést keltett. Az új illeték ugyanis új közterhet jelent, mert

a házbér, vagy bérlet alapján megállapított egészségügyi illeték voltaképpen egytől három százalékos adóemelést jelent.

Behajtását a pénzügyigazgatóság eszközi, bár a tetemes összegre emelkedő alap a város, illetőleg a megye területén a megye. Ezt a közegészségügyi illetéket külön alaként kell kezelni és efelett egy külön bizottság rendelkezik.

A törvény rendelkezései szerint

az ezekből az illetékekből befolyó összeget csak városi közegészségügyi intézmények alapítására és fejlesztésére lehet felhasználni.

Hozzávetőleges számítás szerint például Cluj-Kolozsváron ez a közegészségügyi alap évenként három és félmillió leit tesz ki.

Az egészségügyi illetékek kivetésére vonatkozó rendelkezés a múlt hónapban jelent meg a Monitorul Oficialban, amely szerint

adóbevallásokat kell tenni mindazoknak az iparosoknak, kereskedőknek és gyárosoknak, akik műhelyeket, üzleteket vagy gyárat tartanak fenn, hogy a lakbérilleték alapján terükre a közegészségügyi illetéket kiróhassák.

Miután az egyes pénzügyigazgatóságok a pénzügyminiszteriumtól nem kaptak utasításokat, nem is hívták fel jelentkezésre az érdekelteket. A napokban aztán egyik közegazdasági könyvatos lap azt adta hírül, hogy hivatalból fogják a közegészségügyi illetékeket megállapítani és

szokás, akik idejében nem adtak be adóvallomást, az illeték négyszeresével bírságozzák meg.

Érthető, hogy iparos és kereskedő körökben ez a hír valóságos rémületet keltett.

Vlad dr. Cluj-kolozsvári városi főorvos az ügyben az alábbi nyilatkozatot tette:

— Az ipari és kereskedelmi vállalatok megbírságozásáról szóló hír nem felel meg a valóságnak, annál kevésbé, mert a közegészségügyi illetékek fizetésére eddig még nem került sor. Az új illetékeket az egészségügyi törvény alapján a munka és egészségügyi minisztérium rötta ki, a kivetés és behajtás munkájával pedig a kormány a pénzügyminiszteriumot bízta meg. Bár ebben az ügyben már kétszer voltam Bucureştibn és néhányszor telefonon sürgettem, a pénzügyminiszterium nem kapta még meg a szükséges utasításokat a kivetés és behajtás módjaira vonatkozólag. A törvény értelmében az egészségügyi illetékek tiz százalékát szabad az alap igazgatására felhasználni. Arra gondoltunk tehát, hogy ezt a tiz százalékot prémiumként ajánjuk fel a helyi pénzügyigazgatóságnak az illeték behajtásáért, de az egészségügyi minisztérium a tervünkhöz még nem járult hozzá.

Az egészségügyi illetéket tudvalevően a lakbérilleték után vetik ki. Ugy a pénzügyigazgatóságnak, mint a városi adóhivatalnak meg vannak az erre vonatkozó adatai és az illeték kivetése és összegének megállapítása ezek után nagy gondot nem igen okoz. El akarjuk kerülni a közönség idejének céltalan igénybe vételét ezért valószínűen a feleket nem fogjuk beidézni, hanem a rendelkezésre álló adatok alapján az illeték összegét hivatalból fogjuk megállapítani, ami ellen természetesen felebbezéssel lehet majd élni.

— Az illeték kivetésére rövidesen azt hiszem egy hónapon belül már rákerül a sor. A befolyó illetékeket kizárólag csak közegészségügyi célokra lehet felhasználni, kórházak, csecsemőotthonok, dispenzárók, aggménházak és hasonló emberbaráti intézményekre. Egyelőre még nem tudjuk, hogy évenként mennyi illeték fog befolyt s így messzemenő tervekkel sem állhatunk elő, az biztos, hogy sok a hiány és sok tennivaló. Hogy egyebet ne is emlísek, például a városi ambulancia, amelyet naponként a betegek száza keresnek fel, egy lehetetlenül szűk épületben van, úgy hogy ez a zsúfoltság a betegek sikeres gyógyítását is veszélyezteti. Elsősorban tehát a városi ambulancia megfelelő elhelyezésére kell gondolni.

Pénzügyminiszeri rendelet más pénzügyigazgatóságok utasítására eszközölt behajtások ügyében.

Sok esetben előfordul, hogy a pénzügyigazgatóságok más pénzügyigazgatóságnál kivetett adókat hajtják be azon a címen, hogy ezeket a behajtásokat megkeresés folytán eszközlik. Hasonlók azok az esetek is, amikor egyes pénzügyigazgatóságok területén belül az adóhivatal hajtja be más adóhivatal megkeresése folytán az adót.

Hogy a megkereső hatóságok minden pillanatban tisztában lehessenek az adókövetelések helyzetével és behajthatóságával, a pénzügyminiszer megkereste a pénzügyigazgatóságokat, hogy fektessenek fel pontos nyilvántartást ezekről a megkeresés útján történő végrehajtásokról, amelyből az adós neve és címe, a megkeresés kelte és száma, a behajtandó összeg (és pedig külön az állami adiccionális és utadó) fel legyen tüntetve. A megkereső pénzügyigazgatóság kísérelje figyelemmel a behajtást és pedig minden stádiumban és a behajtás minden fokozatának megfelelően.

Szigorúan tilos, hogy a behajtó hatóság magánál tartsa a megkeresés folytán behajtott adiccionális és utadót, valamint az olyan követeléseket, amelyek nem magát a megkereső hatóságokat illetik meg.

LOVAGI SZOLGÁLAT.

Macera egy zsufolt autóbusszon ült. Egyszer csak felszállt egy középkorú nő, mire Macera udvariasan fekkelt és átadta neki a helyét.

— *Nagyon kedves, — mondta neki a nő — a mai világban egészen szokatlán ez az udvariasság.*
— *Na igen, — bólintott helybenhagyólag Macera, — más akkor kel fel, ha a nő csinos, én azonban nem teszek különbséget.*

Törvénytelennek deklaráta első fokozat a bíróság, hogy hatósági szervek következtében elgáncsolják egy új élesztőgyár működési engedélyének kiadását.

Az ország élesztőszükségletét tudvalevőleg az aradi Neuman, az oradeai Moskovits, a seini-satmari Klein-Katona, a hupnar-brasovi Neustaeder, a sibiui Ilkey-Himmelfarben, a bucaresti Bragadiru és a bucovinai Grigorcea-gyarak látják el. Ezek a gyárak nyereségük fokozása érdekében kartellbe léptek, aminek eredménye az élesztő árának rohamos emelkedése volt.

Az élesztőkartell uraímat már többen és többször meg akarták törni, de eredménytelenül. Most valószínűleg sikerülni fog. Timotei Moldovan, turdamegyei lakos az illetékes fórumoktól öt ízben is kapott élesztőgyár felállítására engedélyt, de az élesztőkartell beavatkozása következtében mindig visszavonták. Moldovan végső elkeseredésében a Cluj-kolozsvári ítélőtáblánál közigazgatási pert indított a pénzügyminiszer és a szeszmonopol igazgatósága ellen engedélyének visszavonása miatt.

Az állami szervek jogi képviselői, a kartell névében pedig a sireti élesztőgyár a panasz visszautasítását kérték, de a bíróság helyt adott a kérésnek s megállapította, hogy az élesztőgyár működésének megkezdésére kiadott engedély visszavonása törvénytelen. Ez a határozat azt jelenti, hogy — ha a felső bíróságok is helybenhagyják az ítéletet — rövidesen megkezdődik működését az első kartellen kívül álló élesztőgyár és olcsóbb lesz az élesztő. Már pedig ez hovatovább létérdeke a hazai sütőiparosoknak.

A KULTURA VIVMANYAI

Két utazó találkozik reggel az uccán.

— *Nem érek rá, — mondja az egyik, — Bécsbe kell repülnöm.*

Délután újra találkoznak.

— *Na, voltál Bécsben?*

— *Hogyne. Az utazók élete is más most barátom. Odarepültem, kirepültem és visszarepültem.*

A Reghin-szászrégeni vágóhídon legolcsóbb a vágatási tarifa.

Ardeal-Erdély városaiiban a husiparosok, mint már közöltük, elviselhetetlen vágatási díjakat fizetnek. Reghin-Szászrégen husiparosai e téren is kiválnak a többi városok közül olcsó díjaikkal, melyek a következők: nagy marha 110 lei, (Turdán 402) lei), nagy borjú 80 lei, kisborjú 60 lei, szopó 50 lei. Disznó: 40 kg-ig 16 lei, 40—80 kg-ig 40 lei, 80—100 kg-ig 60 lei, 100 kg. felett 100 lei. Bárány 6 lei, juh 12 lei.

Mit tartalmaz a kenyérbélyegek ügyében kiadott kormányrendelet

A buzaértékesítési központ abból a célból, hogy a sütőknél a lisztfogyasztást könnyebben lehessen ellenőrizni, a múlt héten újabb rendeletet adott ki, amely sok tekintetben módosítja az 1936. október 24-iki Monitorul Oficialban megjelent utasítást. Az új rendelet a következőket tartalmazza:

Az előző, fent említett körrendeletben már intézkedés történt arra nézve, hogy a sütők, bármilyen speciális elnevezés alatt csak 250 gram súly körül váltakozó termékeket süthetnek és hozhatnak forgalomba öt százalékos eltéréssel. E szabály alól csak a kiflik, császárszemlyék, kiskalácsok és kétszersütek vannak kivéve, amelyeknek sulya nem haladja meg a 60 grammot.

A speciális elnevezés alatt az új rendelet értelmében az összes pék- és finom sütőiparosok termékeit értik, amelyeknek sulya és ára nincs meghatározva községi rendelet útján úgy, ahogy azt a spekulatörvény előírja.

E rendelet folytán ezeknek a süteményeknek a sulya különbözik attól a sulytól, amely november 1-ig általában szokásos volt és ennél fogva az árak is megváltoztak anélkül, hogy emelkednének. Mert a mennyiben a sütemények árát emelik, akkor a sütők ellen a spekulatörvény rendelkezéseit alkalmazzák.

Ardeal-Erdély és Banat-Bánság községeiben az a szokás van életben, hogy a sütők azonkívül, hogy maguk sütötték kenyeret és azt forgalomba is hozták, háztartások számára is foglalóznak kenyérsütéssel, nevezetesen a megdagasztott kenyértésztát kisütik. Némelyeknek külön sütőkemencéjük is van abból a célból, hogy a magánosok kenyerét kisüssék. A községi hatóságok ennél fogva arra is kötelezettek, hogy rendelet útján, ne csupán a sütők által kereskedelmi forgalom számára sütött kenyerek sulyát meghatározzák, hanem a sütőiparosok sütőkemencéjében a magánosok számára sütött kenyér sulyát is. A kétféle suly között nem lehet egy kilogramnál nagyobb különbség.

Törvényhatósági városokban minden kenyérré fel kell ragasztani a sulyának megfelelő kenyérbélyeget, kivéve a kiflit és zsemlyét, kiskalácsot és kétszersültet. Ebből a célból 1936 november 1-től kezdve a központi buzaértékesítési hivatal a meglévő kenyérbélyegeken kívül újabb ellenőrzési bélyeget bocsátott ki, amelyeknek narancssárga színe van és ezt a felírást tartalmazzák: „250 gram” — azonkívül zöldszínű bélyeget is, amelyeken „500 gram”

megjelölés olvasható. A régi bélyegeket, amelyeken sulymegjelölés nem szerepel, egy kilogram sulyfelírásának fogják tekinteni.

A péksütemény és a kenyér több bélyeggel is ellátható, azonban az összes bélyegeknél együttesen meg kell felelniük a péktermék sulyának. Mindössze öt százalékos tolerancia van engedélyezve és a községi hatóságok sem tűrhetnek el nagyobb eltérést.

Ott, ahol a községi rendelet bizonyos minőségű kenyérrre vonatkozólag az árral együtt a kenyér sulyát is meghatározta és pedig olyan sulyt, amelynek megfelelő kenyérbélyeg nincs forgalomban és ha erre a kenyérrre még kombinálva sem lehet az érvényben lévő bélyegeket felhasználni, az ilyen kenyérrre kivételesen alkalmazni lehet a régi, rózsaszín kenyérbélyegeket, amelyek sulymegjelölést nem tüntetnek fel.

Ardeal-Erdély és Banat-Bánság törvényhatósági városaiiban a pékek sütődéiben kisütött házikenyérrre nem kell ellenőrzési bélyeget ragasztani, a bélyeg csupán a pékek által kereskedelmi forgalomba helyezett kenyerekre alkalmazandó.

Ugy a régi, mint az új kenyérbélyegek ingyen állanak a pékek rendelkezésére, ezeket a bélyegeket a pékek az illetékes adóhivataloktól szerezhetik be az eddigi érvényben lévő szabályok szerint, amelyek különben változatlanul érvényben maradnak, amennyiben az új rendelkezésekkel nem állanak ellentétben.

A könyvek vezetésére nézve az új rendelet a sütők és finom sütődék számára új modellt írt elő. A sütődék, fűszerkereskedések és cukrászdák, amelyek ugyanolyan könyveket vezetnek, mint a sütők, valamint az olyan sütők is, akik nem sütnék olyan speciális termékeket, amelyeknek a sulya eltér az eddigi megállapított szabályoktól, megtarthatják és továbbra is vezethetik a régi könyveiket, amelyeknek a modellje a Monitorul Oficial ezévi június 20-iki számában jelent meg.

A megállapított új szabályok megsértése esetén a régi rendeletben is meghatározott büntetéseket fogják alkalmazni. A felhasznált liszt mennyiségének kiszámításánál a kenyérgyártásra vonatkozóan a szabály az, hogy fekete kenyérről 740, fehér kenyérről és péktermékeknél, 800 ezrelék liszt a számítás alapja 8 százalék eltéréssel.

GANZ EINFACH

„Wo er die drei Orden wohl her hat?”

„Ganz einfach! Den dritten bekam er, weil er den zweiten hatte, den zweiten, weil er den ersten besass — und den ersten, weil er noch gar keinen hatte!”

ZAVAROS IRODALOM.

A napokban egyik irodalmi társaság felolvasást hirdetett „Uj francia lira” címen.

Egyik tőzsdésünk olvassa a hirt az ujságban és így szól:

— Mi az, hogy új francia lira? Vagy új olasz lira, vagy régi francia frank.

Megfelelőbbték Oradea-Nagyváradon a vizgabizottsági tagok kinevezését.

Az Oradea-nagyváradon iparosság és munkásügy miniszteri rendelet útján kinevezett tagokkal, miért is meghatározták, hogy élni fognak a számukra biztosított felelősség jogával. Az az álláspontjuk, hogy nem az ő jelöltjeik neveit tünteti fel a névsor, hanem olyanokat, akiknek szakképzettségéről nem lehetnek meggyőződve. Felelősségük alapját az a tény képezi, amely szerint őket csakis olyan bizottság bírálhatja felül, amely teljesen otthonosan mozog a különböző szakmák terrénjében. A felelősség sorsa elé nagy és érthető érdeklődéssel tekint a meglévő iparos és munkástársadalma.

EDMUND MOLNÁR

BIROU COMERCIAL TECHNIC

MŰSZAKI ÉS KERESKEDELMI IRODA

TECHNISCHES HANDELSBÜRO

ARAD, STR. ALEXANDRI 6.

Interurban telefon 570

Telegrame: Molmetal Arad

Ajánlja az alábbi gyárilag új gépeit:

Fémipari excenterprések, frictios prések, kézi golyós és emeltyűs prések. Polirozó és köszörü-állványok, golyós ágygal. Centrifugal és kézi szivattyúk (pumpák). Festékszóró berendezések, pisztolyok, bádogipari gépek, SATUK. Körfürész tengelyek faüzemek részére. Heggesztő berendezések és anyagok. Karbid-forrasztóépek (Perceo, Percols Lucifer). Benzinlámpák.

Képviselőház elé kerül-e az üzlethelyiségek védelméről szóló törvénytervezet?

Titkos erők akadályozzák a törvényjavaslat parlament elé kerülését.

A különböző kereskedelmi testületek kérésére a kormány az előző években többször igért telt arra, hogy törvényt készít az üzlethelyiségek bérletének védelmére. Ez a törvény az úgynevezett „vandal comercial” lett volna, amely Costinescu ipar és kereskedelmi minisztersége alatt az elmúlt esztendőben a szenátuson keresztül is ment. A képviselőház elé azonban már nem került a törvény, mert különböző befolyásos politikusok akadályozták az utját, majd a törvénykezési bizottság talált kifogásolni valókat a törvénytervezeten, úgy, hogy az lényeges módosítást szenvedett. A módosítás elkészült és hátrá nem felel meg azoknak a követelményeknek, amelyek a különböző kereskedelmi testületek kérések, mégis jelentékeny védelmet biztosít az üzlethelyiségek bérletére vonatkozólag. A törvénytervezet a régi bérleti előbbséget biztosít a bérleménynek és kártérítési jogot ad számára, ha a helyiségnek ékeket át bizonysági bizottság vizsgálta teremtett. A kereskedelmi és iparkamara szövetsége, valamint a Kereskedő Tanács mindent elkövetnek, hogy a kormány az idei parlamenti ülészekon megszavaztassa ezt a törvényt, azonban nagy kérdés, hogy meg tudnak-e hirdetni azokkal a befolyásos politikusokkal, akik ismét meg akarják akadályozni, hogy a törvénytervezet a képviselőház elé kerüljön.

Edward és a nők.

A mindig szellemes Nagy Endre írja a budapesti „Ujság”-ban:

Mindenki vita nélkül elismeri, hogy az a rövid beszéd, amellyel Edward nemzetétől elbúcsuzott, a prózairás klasszikus remekműve. Megint kiderült, hogy az a tökéletes stílus, amely teljesen anyagotlan és tompítás, sugártörés, homályos foltok nélkül eresztí át magán az érzelmeket és gondolatokat. A régi római klasszikusok elegáns nyugalma sugárzott ebből a beszédből.

Es Edward, a világ arbitrar-elegantiarum-ja, a világdivat irányítója, utolsó ténykedésében is nagy szerű ajándékkal lepte meg a divat-világot. Divatba hozta a negyvenéves nőket. Bizonyára önbizalom és észrevették, hogy az utóbbi időben Budapesten is milyen frissen kigyulladt önértékeléssel fejezték a negyvenéves hölgyek. Akik — pechére — még nincs negyvenéves, addig kénytelenek megvárni, amíg sikerül negyvenévesnek lenni. Egy hölgy tegnap diadalmasan mondta nekem brüsszeli közben:

— Nem hiába, hogy Edwardnak olyan kitűnő izlésű volt Végre tudomásul fogja venni a férfi-világ, hogy mi nők, negyvenéves korunkban jutunk el a kivirágzás tetőpontjára.

Csak az volt a hiba, hogy ez a hölgy nem negyvenéves, hanem ötven. Dehát, édes Istenem! Amig egy divat Londonból Budapestre ér, mindig átessék némi módosuláson.

SAKSZERŰ VEDEKEZÉS.

- Mit szólt a feleséged, hogy hajnalban jöttél haza?
- Egy szót sem.
- Hát, az hogy lehet?
- Mielőtt elmentem hazulról, sementet kevertem az arckrémjébe.

EINE RUHIGE HAND.

„Ich bewundere immer Ihre ruhige Hand”, sagt eine Dame zum Chirurgen.
 „Ja, das liegt in der Familie”, entgegnet dieser, „auch mein Bruder hat diese Eigenschaft”.
 „So? Ist er auch Arzt?”
 „Nein, er ist Leiter einer grossen Fabrik. Er hat schon seit Jahren keine Dividende ausgeschüttet.”

ÉRZÉKENY BUGSU.

Két jampec így bucsuzik el egymástól az autobuszmegállónál:
 — Palikám, kérlek alázattal, tudsz te uszni, kérélek?
 — Hogyan tudnék.
 — Akkor viszem hagylak. — Es felugrik az autobuszra.

Szenzációs adatok egy német-országi bizalmas jelentésből.

Mi mindent tud pótanyagokkal helyettesíteni a német technika

A pótanyagok feltalálásának és nagyban gyártásának a német gyáripari körök véleménye szerint háborus szempontból van óriási jelentősége.

Hovatovább lehetővé válik, hogy pótanyagjai birtokában Németország csaknem teljesen elzárkózzék a behozataltól

Általános feltűnést keltett Európa-szerte az a bizalmas memorandum, amelyet tudomásulvétel céljából német gyáripari körök eljuttattak az összes német kereskedelmi kamarákhoz. Ebben az emlékiratban, amelynek hangja rendkívül tárgyilagos, vezető német gazdasági tényezők és tudósok nyilatkoznak a németországi nyersanyag beszerzéséről és arról, hogy miként kell a külföldi nyersanyaggal takarékoskodni. A bevezető szöveget a müncheni kereskedelmi és iparkamara írta. A munkatársak: Franz Thyssen, Fischer professzor, a különböző kémiai nagyüzemek vezetői és szakértői, a technikai főiskola hat tanára, a vasutak elnökei, a fémipari kutató-intézet vezetői és szakértői.

Három oknál fogva érdekes és tanulságos az emlékirat. Mindenekelőtt megmutatja, hogy a pótanyagokkal való kísérletezés és az új pótanyagok után való kutatás tisztára azt a célt szolgálja, hogy Németország gazdaságát a háború kitörése előtt teljesen felkészítsék a háborúra. Másodszor igazolja, hogy a vállalkozók és kutatók nagy része, ha rejtett célzásokban is, azon a véleményen van, hogy a mai német politika álmat aligha valósulhat meg és a pótanyag előállítása rengeteg pénzt emészt föl. Harmadszor pedig azt igazolja az emlékirat, hogy Németország milliárdos költséggel valóban megszerzett több olyan pótanyagot, amely a háború kitörése idején részben kedvezőbb beindítást enged, mint 1914-ben.

Kezdjük a nehézfémek fejezetével. Ezen a téren mint eddig azt Kohmayer professzor kijelentette, réz, ólom, cink, nikkel és cinket állítanak elő az „országvédelem” céljaira. E nehézfémek számára meg nem találtak pótanyagot. E téren nagyon óvatossá kell lenni. „Kivánatos a jövőre — írja a tanár a memorandumban, hogy ne tiszta fémeket hozzanak be az országba, hanem inkább ércet és hulladékanyagot. Ennek az az előnye, hogy számos melléktermék is felhasználható, így a cink és a nikkelt. Közben vanádiumot is lehet nyerni melléktermék gyanánt, amit a repülőmotoroknál sikerrel lehet felhasználni.”

Sokkal jobb a helyzet a könnyű fémek tekintetében. Különösen magnézium és alumínium dolgában. Körster professzor szerint Németországnak Magyarországgal és Jugoszláviával kereskedelmi szerződése van, amely lehetővé teszi, hogy bauxitot nagyobb mennyiségben hozhassanak be az országba. Ezzel azonban nem lehet megelégedni, mert a két ország aligha elégíti ki Németország szükségletét. Az alumíniumot tehát belföldi anyagból kell majd kiválasztani. Ugyanez az eset a magnéziummal is.

Vasérc tekintetében a helyzet elég kedvező Németországra, minthogy az utóbbi években Thüringiában, Baden déli részeiben és az Óriáshegység tájékán új bányák nyitak. Az egyik bánya hozzávetőleges becslés szerint 450 millió tonna vasércet rejt. Újabb eljárások szerint komplikált uton sokkal na-

gyobb tömegű vasat és acélt lehet szerezni, mint régebben. Az emlékirat ezeket mondja: „Az új eljárások most vannak próba alatt olyan bányatelepeken, amelyeknek anyagát már ki is lehet aknázni.”

Másfelől kimutatják, hogy a jobb külföldi érc kevése „föltöbblet” előnyös. Nyilván előrehaladtak a fával való kísérletek. A próbák eddigi állása szerint két és fél kiló fából egy liter benzint lehet pótolni a fenerator utján. A nehezebb autobuszokon és teherautókon kívül még luxusautókat is lehet rendezni fagázra, valamint kisebb üzemeket is. Faszészből sikerült értékes, fagymentes repülőmotor-benzint előállítani, Cukrot is készítenek fából, az elmúlt háborúban ezek a kísérletek magakadtak kezdeti stádiumukban, most azonban sikerült a cellulóz teljesen cukrosítani. Ha meglennének a megfelelő üzemek, akkor a facukrot sokkal olcsóbban lehetne előállítani, mint a természetesen.

Thyssen nagyon tartózkodóan nyilatkozik a gázosított szénről. Azt mondja, hogy nagy méretben nem lehet benzint előállítani belőle. Véleménye szerint öt éven belül még szükséges lesz évente 2-4 millió tonna olajnak a behozatalára. Annál optimistikusabban ítéli meg a kén-szerzés új módszereit. Szerinte egy harmada a német kén-szerzésnek ezen az uton már beszerezhető, később teljesen is lehet a kén-behozataltól mondani.

A Leverkuseni művek főkémi kusa szövetikus gumiról számol be. Szerinte a Németországban előállított mesterséges gumi bizonyos tekintetben jobb és tartósabb a természetes guminál. Mindenekelőtt ruganyossága sokkal tartósabb. A jelentés szerint a jövőben a szintetikus kaucek előállítására háromszor akkora lesz, mint ebben az évben.

A jövő évtől kezdve Németország már nem szorul gumibehozatalra. Számos fém-pótló préselt anyagot fognak felhasználni a különböző gépeken.

A német birodalmi vasutakon Kuhn igazgató szerint nagy megtakarításokat fognak eszközölni a rézben és ólomban. A préselt guminak nagy hasznát veszik. Úgyelnek a régi és használatból kicserélt pléhlemezek felhasználására is. Különös takarékoságot kell tanusítaniok majd az olaj körül. A miből csak olajat lehet préselni, azt fel fogják használni és pedig nem is egyszer. A textil-hulladékból mesterséges gyapjút fognak előállítani, a gumihulladékokat pedig regenerációs célokra fogják eladni.

A takarékosági rendszabályoktól eltekintve, a memorandum kiemeli, hogy Németország valóban meg akarja az autarchiát honosítani. Nemcsak az általános szükségletek miatt, hanem főleg a háború előkészítése céljából. (h. p.)

SZÉP RUHA.

- Jaj, de szép ruhád van, mennyibe került?
- Mi az, hogy került, még-mindig kerül.

Szalagfűrészek eladó

egy Kirchner gyártmányu, 105 cm. kerékátmérővel, rönkvágásra is alkalmas és egy kisebb belföldi gyártmányu, olcsó áron megkapható. Érdeklődni:

REINHART FÜLÖP bútorgyár

ARAD, Str. Horia 2. szám.

Cu carnet **MERCUR** puteţi cumpăra pe credit de şapte luni la următoarele firme.

MERCUR-könyvvel az alábbi cégeknél készpénz-áron, felár nélkül vásárolhat hét bavi hitelre.

Magazin de modă pt. dame și trusouri

SZENTGYÖRGYI

női divat- és kelengye áruház

Arad, Bul. Regina Maria 2-4-6
Palatul Neuman-palota.

Unelte de scris școlare, rechizite de birou, articole de desen și articole tehnice, imprimate

Max Molnár & Co.

Iskolai írószerek, irodai felszerelések, rajz- és technikai cikkek, nyomtatványok.

Arad, vi-a-vis de Teatrul Orășenesc. Városi Színházzal szemben.

Bogat asortiment în articole de parfumerie și jucării.

Parfumeria

HILYER

illatszertár

Illatszerek, fodrászati cikkek és játékaruk dus választéka.

ARAD, Str. Alexandri 1.

Stofe pt. dame și domni, magazin de modă pt. dame.

TEXTILIA

lost - volt

Friedman & Schwarcz

Női- és férfiszövetek és női divatáruház.

ARAD, Str. Metianu 4.
Palatul Hunyadi palota.

Asortiment neintrecut în haine gata pt. domni, dame și copii.

Marcobin

Óriási választék kész női- férfi és gyermekruhákban.

ARAD, în dosul teatrului.
A színház mögött.

Magazin special de tricotate și ciorapi.

Löwinger

Kötöttáru és harisnya-különlegességek áruhaza.

Arad, Bul. Reg. Maria 18.

Bogat asortiment în modele la ultima modă.

Magazin de modă

Menczer

divatház.

Dus választék a legújabb divatmodellekből.

ARAD, Bul. Regina Maria 12.
Palatul Fischer Eliz palota.

Magazin special de modă pt. domni.

CHIC

Uri divat-különlegességek áruhaza.

ARAD, Bul. Reg. Maria 22.

Magazin de ghete

Ghete gata și după măsură locul cel mai ieftin de aprovizionare.

Emeric Czernóczy Imre

cipőüzlete

kész és mérték utáni cipők legjobb beszerzési forrása

ARAD, Str. Mărășești 4.

Mare asortiment în paltoane pt. dame și reticule.

Magazin de modă

LYONE

modelláruház.

Női kabátok és retikulók nagy választékban.

ARAD, Bul. Regina Maria 2-4-6
Palatul Neuman palota.

Confectionează lăngerie frumoasă pt. dame și domni după ultima modă.

Bakács

Gyönyörű kivitelben készít divatos női- és férfi fehérneműeket.

ARAD, Str. Brătianu 11.

Mare-magazin de ciorapi, tricotate și mărunțisuri.

Ignație

Popper

Ignác

Harisnya, rövid- és kötöttáru nagy raktára.

ARAD, Str. Metianu 2.
Palatul Hunyadi palota.

Cel mai mare magazin de haine bărbătești din Arad. Confectionează și după măsură haine pt. domni și copii. Specialist în paltoane de piele.

MUZSAY

Arad legnagyobb férfiruháruhaza. Készít mérték után is férfi- és gyermekruhákat. Bőrkaót speciálita.

Arad, vis-a-vis cu Teatrul.
A színházzal szemben.

Mare asortiment în ghete pt. domni, domne și copii pe prețul cel mai ieftin. Material de primă calitate.

MAGAZIN DE GHETE

Mihail Czernóczy Mihály

CIPŐARUHAZ.

Férfi-, női- és gyermekcipők nagy választéka a legolcsóbb áron.

Elsőrendű anyag!

ARAD, Str. Eminescu 26.

Ghete frumoase pt. domni, dame, copii și de sport. Magazin de Ghete

MERCUR S. A.

Cipőáruház r. t.

Gyönyörű

férfi-, női-, gyermek- és sportcipők.

ARAD, Piața Avram Iancu 21.

Vis-a-vis cu Teatrul Orășenesc.
A színházzal szemben.

Mare magazin pt. specialități de stofe pt. domni.

Vajda

Férfiszövet-különlegességek áruhaza.

ARAD, Str. Eminescu 15.

Magazin de mărunțisuri, tricotate și ciorapi

Stefan

Erdős

István

Rövid-, kötött-áru és harisnya áruház

ARAD, Str. Metianu 2.
Palatul Hunyadi palota.

Blanuri în mare asortiment.

ENGELHARDT

blănar - szücs.

Szőrmebundák nagy raktára.

Ezeantă tot feluri de lucrări de blănarie. — Vállal mindennemű szőrmeműnkákat.

ARAD, Str. Eminescu 1.
Edificiul „Cornul Vânătorului”
Vadászkürt szálló épülete.

Mare magazin de sticlărie și porcelanuri.

FISCHER

Üveg- és porcellán nagyáruház.

ARAD, „Edificiul Crucea Alba”.

Fehér Kereszt épület.

MAGAZIN DE GHETE

Siegfried DEUTSCH

CIPŐARUHAZ

ARAD, Bul. Reg. Maria 2-4-6
Palatul Neuman Palota.

Specialități de modă pt. dame.

Textilcentral

Proprietar: — Cégtulajdonos:

STEFAN NEMETH ISTVAN

Női divatkülönlegességek.

ARAD, Bul. Regina Maria 18.

Mobile

Reinhart

butor

ARAD, Vis-a-vis cu Primăria,
Városházával szemben.

Mare magazin de articole de modă pt. domni.

Fedor & Halász

Uri divatcikkek nagyáruhaza.

ARAD, Edificiul „Crucea Alba”.

Fehér Kereszt épület.

Croitor p. domni

BARANYI

uri szabó

ARAD, Str. Brătianu 15.

CROITOR PT. DAME

Emeric NAGY Imre

NŐI SZABÓ.

Confectionează specialități cele mai elegante de paltoane și costumuri pt. dame. — Készíti a legdivatosabb női kabát és kosztüm különlegességeket.

ARAD, Str. Eminescu 8.

Ochelari, aparate fotografice, articole fotografice. Szemüvegek, fényképező gépek, fotocikkek.

Opticum

Proprietar — tulajdos

Stefan KUN István

ARAD, Bul. Regina Maria 18.

Intrepr. comercială de lemărie Steinfeld & Herskov. A felebbezés fakeskedelmi váll. tekint a me-

Lemne de foc și de construct precum material de tâmplă materialele de construcție asortiment. — Tuzifa és lamint asztalosárúk és szükséges összes anyagok

ARAD, Calea Radnei 56

SALON DE PALARIU PT. DAME

DEIN

PAULA

NŐI KALAPSZALON

ARAD, Str. Brătianu 9.

Dacă n'aveți carnet „Mercur”, cereți dela Direcțiunea Str. Brătianu 18.

Cu carnet MERCUR
puteţi cumpăra pe credit
de şapte luni la urmă-
toarele firme.

MERCUR-könyvvel az
alábbi cégeknél készpénz-
áron, felár nélkül vásá-
rolhat hét havi hitellel.

Dentist
Wollmann
fogász
ARAD, Piaţa Catedralei 6.

Salon
Sylvia-szalón
Salon francez şi englez de modă p:
dame, confecţionează cele mai elegan-
te toalete. — Franca és angol női-
divatterme készíti a lelegeánsabb
toaletteket.
ARAD, Str. I. G. Duca 4.

Magazin special pt. articole
FOTOGRAFICE
H. Bloch
FOTOCIKKEK SZAKÜZLETE
ARAD, Bul. Regina Maria 22.

Portrete şi fotografii de copii
artistice.
FOTOGRAF
Stojkovits
FÉNYKÉPÉSZ
Művész kivitelű portrék
és gyermekfelvételek.
ARAD, Piaţa Avram Iancu 16.

Vopseşte, curăţă
Hoszpodár
fest, tisztít
Prăvălie - üzlet: Str. Eminescu 3.
Fabr. - Gyártelep: Str. Stroescu 13

Dentist
JACOBI
fogász
ARAD, Str. I. G. Duca 1.

Cadouri de nuntă şi ocazionale pe
preţuri foarte reduse.
Ceasornicar şi giuvaergiu
Iosif
KUN
József
óráş és ókszerész
Nászajándékok és alkalmi ajándékok
legolcsóbb beszerzési forrása.
ARAD, Bul. Regina Maria 24.

Mare magazin în articole de sport
şi de artă
Julia
Hegedüs
Gyula
Sportcikkek és díszműáruk
nagyáruháza
ARAD, Bul. Regina Maria 16.

Fabrică de pălării pt. dame
HUNIA
női kalapgyár.
Proprietar - Tulajdonos Dávid Lázár
Specialităţi în cununi voaluri şi bu-
chete pt. mirese.
Menyasszonyi koszoru, fátýol és cso-
kor különlegességek.
ARAD, Str. Metianu 4.
Palatul Hunyadi palota.

Depozit de radio, policandre, biciclete.
Mare atelier pentru reparaţiuni.
ELECTROMECHANIC
Arcadie Schwartz Árpád
VILLANYMŰSZERÉSZ
Raktáron tart rádiót, csillárt, kerék-
párt. Nagy javítóműhely.
ARAD, Str. Brancovici 1.

Dentist
Halmos
fogász
ARAD, Calea Banatului 2.
Casa dr. Keppich-ház.

Bogat asortiment în articole de
bazar.
Bazar Reich
Mindennemű bazaráru-
dus választéka
ARAD, Edificiul Teatrului.
Szinházépület.

Mare asortiment în maşini de gătit,
confecţiune proprie
FIERARIE
SPOR
VASKERESKEDES
Proprietar - Tulajdonos: E. SEITZ.
Saját készítésű takaréktűzhelyek.
nagy választéka.
ARAD, Piaţa Avram Iancu 4.

Parfumeria
APOLLO
Schrodt
ARAD, Str. Eminescu 4.
lángá Banca-Goldschmidt-bank mellett.

RADIO, BICICLETE,
POLICANDRE
Iosif
Kalmár
József
RADIO, KERÉKPÁR, CSILLAR
Preţuri modeste. Jutányos árak.
ARAD, Str. Brătianu 1.

Farmacia
Weisz
patika
ARAD, Piaţa Avram Iancu.

Dacă n'aveţi carnet „Mercur“, cereţi dela Direcţiunea Str. Brătianu 18.

A szakállas hölgy

Írta: LOSONCZY ZOLTAN.

I.

A címestő Kovácsnál ezen a hétfői napon nagyjából a szomorúság. Csütörtökre volt kitűzve a legújabb Faragó Ferivel, s a rossz sors mitől is eljert a hajlékony képében csütörtök délelőttre a nagyvárosban. Negyvenöt pengőért felírták a nagyvárosban minden elvihető butorát s nem volt semmi, ami ezen segíthetett volna. Reggel öt órakor Faragó Ferenc, Szokoláról s üres lakásban találja a nagyvárosban lehet így eljegyzést tartani? Így lehet a szegényentől. A legnagyobb bajban üzent az öreg Kovácsnak, hogy Kovács ur azonnal keresse meg a nagyvárosban.

— A nadrág árát követeli. Eppen jókor — mondta Kovács ur, amikor gondterhes arccal elindult a Piac uccára Steinerhez.

II.

Az öreg Steiner a leggazdagabb boltos volt a városban. Mikor mellette balról-jobbról tönkrementek a többiek, ő egyre gyarapodott még a mai rossz viszonyok között is. Nagy darab, kövér ember volt a ősz szakállal körített arcán valami rettenthetetlen nyugalom ömlött el, mintha próféta lenne.

Hajnaltól érkezett vissza Feketetőről, ahol vásárt volt és bucsú. Inkább csak megszokásból ment el, mert nem sokat várt a feketetői két naptól. Csak egyetlen segédet vit magával s még a behúzó-

emberről sem gondoskodott. Ki az ördögöt lehet ma behúzni a ruhás bódéba, amikor senkinek sincs pénze.

Alig állították fel azonban szombat reggel a bódét, egy vedlett fiatalember jelentkezett nála.

— Steiner ur, én éhen halok, ha nem alkalmaz. Két pengő nem sok s én ezért óriási forgalmat csinállok magának. Meglátja.

— Szakmabeli?

— Nem. Selyemgubó beváltó tiszt voltam. De az nem baj. És a két pengő igazán nem sok.

Az öreg Steiner jó szeme meglátott valamit a fiatal emberben, amiért hajlandó volt megkockáztatni a két pengőt.

— Nem bánom, sétáljon az üzlet előtt. Ha csinál valami forgalmat, kosztot is kap.

— Felméry Ede vagyok — mutatkozott be a fiatalember és kiment az üzlet elé sétálni.

Meglehetősen mozgalmas volt a vásár, különösen bucsusok voltak sokan. Mindenféle nyüzsgések, nézelődtek, de nem vásárolt senki. Hiába kínálta Felméry az angol-szövetű ruhákat huszonöt pengőért, az sem használt, amikor arról biztosította a közönséget, hogy csak a mellényt kell megfizetni, a kabát és nadrág ráadásul jár hozzá. Nem állt köztük senki.

Már tíz óra volt és egyetlen vevő sem sikerült becsábítani az üzletbe. Nem mert az ajtón benézni, de azért félzemmelle látta, hogy az öreg Steiner vándor tekintettel simogatja a próféta szakállát.

S hozzá még a sátorosor végén az a lármás sühanc is konkurrenciát csinál neki. Cédulákat osztogat s az emberek, amikor erre kerülnek, mind a cédulát tanulmányozzák, ahelyett, hogy óráig figyelné-

nek. „A szakállas nő vendégförlépése Feketetőn. A földéke legnagyobb csodája. Felöltöttek által 20 fillérért, gyermekek által 10 fillérért megtekinthető”. Ez volt a kis nyomtatványon s amikor Felméry elolvasta, hirtelen merész ötlete támadt.

Egy öreg csizmásember közelébe az asztalával a nyomtatvány olvasásába merülve. Felméry elbűbált állott.

— A szakállas nő még egy óráig díjazatosan megtekinthető.

Hol lehet látni? — kérdezte felcsillanva az asztal szony.

— Itt van benn az üzletben.

— Csakugyan?

— Most férfiruha van rajta. Nem szereti, ha ráismernek, de kedgyedék azért megnézhetik.

Az öreg pár bement, Felméry pedig újabb közönséget toborzott.

— Csak el ne árulják, hogy ráismertek — oktatatta az embereket. — Csináljanak úgy, mintha venni akarnának valamit s közben nyugodtan mustrálhatják.

Most már benépesedett a ruhásbolt. Az öreg Steiner jókedvűen sürgölődött, csak azt nem tudta megérteni, hogy mit bámulnak rajta úgy az emberek. De nem ért rá sokat gondolkozni, mert egyre-másra próbálták a kabátokat és a mellényeket.

Csakhamar híre terjedt a vásárból, hogy a szakállas nő álöltözetben ruhát árul s most már benyitottak a boltba olyanok is, akik némi vétészándékkal jöttek el a vásárra.

Tulnag üzletet így sem csinált az öreg Steiner, de még ez is felkült minden várakozását. Az ő kereskedőlelkét azonfeül maga a nagy sürgős-for-

Készségesen rendelkezésére áll minden jogorvoslatot és tanácsot kérő iparosnak az aradi munkakamara iparos szakosztályának vezetősége

Az aradi munkakamara iparos szekciója minden vasárnap délelőtt tíz órai kezdettel elnöki és tanácsági értekezletet tart a volt ipartestületi székház elnöki szobájában. Ezeken az értekezleteken fogadják és szívesen látják azokat az aradi, vagy vidéki iparosokat, akiknek valami sérelmük, vagy panaszkodniuk van. Az értekezleteken minden esetben megjelent elnökségi és tanácsstagok készségesen nyújtanak ilyenkor minden iparos érdekességű kérdésben felvilágosítást is.

Ismételben felkérjük Arad iparosága, hogy forduljon összes ügyeiben bizalommal a helyi munkakamara ipari szakosztályának vezetőihez, akik a legnagyobb jóindulattal és ügyezérettel állanak rendelkezésére.

Arad, 1936. december hó 18.

Felér L. István
szakosztályi elnök.

Az iparos szövetkezetek igénybe vételével bonyolítják le az Állami Hitelintézet olcsó kölcsöneit

Lapunk múlt számában vezető helyen részletes cikket közlünk főszerkesztőnk Reinhart Gyula tollából a kisipari hitel problémájáról. A cikkben, — ezuttal már másodikban, — részletesen kifejtette Reinhart Gyula, hogy a kisipari hitel problémája csak az ország területén már működő, illetve a jövőben megalakítandó iparos hitelszövetkezetek útján oldható meg kielégítően. Természetesen Reinhart Gyula alapul vette egy állami hitelközpont megalakítását is, amely a milliárdos összegű kitevő hitelkeret ügyében a legfőbb diszpozíció jogát fogja a kezében tartani.

Örömmel vesszük lapzártakor a hirt az „Argus” című nagyteleki Budapesti közgazdasági napilapból, hogy

az illetékes szakörök teljes egészében a szövetkezeti megoldás mellett foglaltak állást, mert úgy döntöttek, hogy az egymilliárd leles alaptőkével megalakítandó kisiparos hitelközpont a maga hitelnújtásait az iparos hitelszövetkezeteken keresztül fogja lebonyolítani.

A pénzügyminisztériumban — írja az „Argus” — a napokban értekezletet tartott a kisipari hitelintézet létesítését célzó törvényjavaslat előkészítő bizottsága.

Az értekezleten Alimăştianu szenátor elnököt és Dumitrescu és Constantin Georgescu tanárok,

Romniceanu és Floroiu bizottsági tagok és Enescu a pénzügyminisztérium tanulmányi előadója szöveltek fel.

A bizottság a munkaügyi minisztérium által előkészített törvénytervezeten több változtatást eszközölt.

Igy többek között elhatározták, hogy a kisipari hitelintézet alapja egy részvénytársaság legyen, amelyben az állam és az iparosok egyenlő arányban legyenek képviselve.

Az állam által jegyzett tőke legalább 500 millió lei lesz, az egymilliárdig terjedő további tőkét pedig a kisipari szervezetek fogják lejegyezni.

A hitelezések módjára nézve megállapodtak abban, hogy a kisiparosok nem kaphatnak közvetlenül az új intézménytől hiteleket, hanem csak a kisipari szövetkezetek közvetítésével.

Ezek a szövetkezetek fogják garantálni aláírásukkal (zsrójukkal) az adós hitelképességet.

IDŐJÓSLAT.

Az asszony a férjhez:

— Hallatlan, már megint esik. Pedig tegnap azt mondtad, hogy mára kiderül...

— Tévedsz, fiacskám. Csak azt mondtam, hogy mára kiderül, vajjon szép idő lesz, vagy sem fog...

— Nem tudom ma a nadrágot megfizetni — mondta szomorúan Kovács ur.

— Ki beszél itt nadrágról? Nekem három cimtblára van szükségem. Egy nagyra a portál fölé és kettőre az ajtó két oldalára. Itt a nagy tábla szövege: „Versenyszabóság, a szakállas hölgyhöz”. Az egyik kis táblára pedig fest... De tud maga model után egy szakállas hölgyet festeni, Kovács ur?

— Már hogyné tudnék. A kaszinó diszterme számára én festettem meg a tűzoltó főparancsnok urát szép, ősz szakállal.

— Igaz!... Tehát az egyik táblára lefesti a szakállas hölgyet, amint mértéket vesz, a másik táblára pedig, amint egy elszakíthatatlan nadrágot húz. De kivel is húzza?...

— A községi dobossal, aki tavaly a kulturstélyen mind a két mészárosot megverte.

— Helyes. De két nap alatt készen kell lenni mind a három táblának. A méltóságos képviselő ur beszámolót tart és sok ember tolong a községben.

— Készen lesz, Steiner ur.

— És mit kér érte?

— Pótamunka, Steiner ur. Nem lesz sok kilencven pengő.

— Legyen magának igaza. Hetvenöt pengőt fizetek.

IV.

Kovács ur régean haza, mint a tébolyodott.

— Baj van a nadrág miatt, ugye? — aggodalmaskodott a felesége.

— Ki beszél itt nadrágról? — szölt Kovács ur diadalmasan. — Inkább azon gondolkozzunk, hol lehet egy kis tisztán kezelt bort kapni az eljegyzésre. Mert nem akarom, hogy a Féri fejfáját kapjon.

Emelték a parkettárakat,

Sulyos sérelem érte úgy az ország építőiparoságát, mint a háztulajdonosokat a parkettgyárak kartelllegyezményéből kifolyólag. Ugyanis a romániai parkettgyárak kartellbe tömörültek és megegyezést létesítettek, amely szerint a parkettárakat 1937 januárjától kezdve 10 lejrel, március havától pedig újabb 10 lejrel fogják emelni.

AZ IS ELEG.

— Beszél a férjed álmában?

— Nem! Csak mosolyog a gazember!

Hatéves.

Neve Gyuri, ügyvéd gyermeke.

Ebédre vendég van, egy új bácsi. — Megkérde Gyurit, természetesen:

— Mi szeretnél lenni, ha felnősz?

Gyuri, kis hallgatás után, mosolytalan szemmel:

— Szeretnék nyugodtan élni.

MEGHATÁROZÁS.

A héten így határozta meg valaki, hogy ki a szegény ember.

Szegény ember az, akinek olyan rossz a cipőtalpa, hogyha rálép egy százejese, meg tudja mondani, hogy fej vagy írás.

NE BESZÉLJEN FELRE.

Kabóca József beperelte Bocskor Veron, hogy hát a legényke egy óvatlan pillanatban elcsábította és most kisbabája lesz.

— Hazugdág — kimentőt a fiu anyja a tárgyaláson, — a nem is lehetséges, mer a Józsekm csak tizenhárom esztendő, itt a születési bizonyítványa!

— Ne beszéljen férje, — zsinatolt vissza Veron, — hiszen engem nem a születési bizonyítványával hozott ilyen szaporodhat helyzetbe!

ILLYÉS

angol- és francia

női szabósága

ARAD, Str. Emmescu 38.

Legújabb divat szerint készít elsőrendű kivitelben kabátokat, kosztümöket, szövet- és estélyi ruhákat szolid árak mellett.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyező Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin această comunită cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyező Csoportja igazgatósága ezúton közli a tagjainak, hogy a halálzási járulékok a következő sorszáma okig esedékesek:

In Grupa I. csoportban változatlan 870.
In Grupa II. csoportban Gheorghe Földi György 951, Mihail Necșădi Mihály 952 száma dőkes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Industriștilor din Arad face cunoscut membrilor cări sunt în restanță cu cotizațiunile lor, să achite restanța lor în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-ului 14 și 15 din statute calitate lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedea înainte timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

Grupa A. csoport. 949. özv. Sároșsy Lajosné
Grupa B. csoport. 936 Erdei Bálint. 927. özv. Sároșsy Lajosné. 938 Nocsă Antal.